

Ny energiminister – nye energipolitiske koste

Vi har hårdt brug for en folkelig debat og bred indsigt i de enorme muligheder og fordele, som en helhjertet satsning på vedvarende energi indebærer. Det vil skabe nye industrier, fremtidssikre jobs, stabile energipriser, et bedre miljø og er den eneste effektive klimaløsning. Et bredt folkeligt engagement vil få politikerne til at tage den langsigtede energiforsyning alvorligt, så det ikke bliver hovsaløsninger til økonomisk fordel for nogle få, hvilket de nuværende politiske forhandlinger tyder på. Med en ny energiminister i stolen skulle det være muligt at tage nye politiske koste i brug.

Sendt til Nordjyske 8. oktober 2007

Vedvarende energi skal være lokalt forbrugereje.

*Preben Maegaard, forstander. Nordisk Folkecenter for Vedvarende Energi,
Senior vicepræsident. EUROSOLAR, Den Europæiske Forening for Vedvarende Energi*

Den politiske debat viser, at der er gode ansatser til at skabe de fornødne reformer indenfor vedvarende energi. Det skal lovmæssigt lægges fast, hvorledes omstillingen skal gennemføres. Et politisk fastlagt mål for vedvarende energi flytter ikke i sig selv energiforbruget fra fossile brændsler over på vedvarende energi. Der er brug for virkemidler og bestemmelser om ejerskab. Vi står her med en samfundsopgave i meget stor målestok, som skal løses med de nødvendige politiske initiativer. Omstillingen til vedvarende energi kan kun udskydes - ikke standses.

Eftersom de fossile brændsler er årsagen til klimaændringerne, så er vedvarende energi løsningen. Og i 2007 har den vedvarende energi tilsyneladende igen vinden i ryggen i Danmark. Derfor er det vigtigt, at der nyformuleres en politik for vedvarende energi.

Omstillingen fra de fossile brændsler, kul, olie og naturgas til vedvarende energi stiller krav om en ny politisk handling. Vi kan ikke fortsat nøjes med en energipolitik, der hedder mest CO₂ eller mest miljø for penge, således som det var tilfældet i Danmark i 1990'erne. For at klare omstillingen, skal alle vedvarende energiresourcer mobiliseres - ikke bare det billigste her og nu.

Energipolitisk efterslæb at rette op på.

2001 var et vendepunkt i dansk energipolitik. Udbygningen med vedvarende energi gik i nul. Der har den ligget siden. Men når vi nu snart går i gang igen, skal det ikke alene dreje sig om vindenergi, sagde statsministeren i åbningstalen sidste år. Og det har han ret i, det var kloge ord. Ingen vedvarende energiform kan nemlig stå alene. Efter fem års nul-udbygning skal man benytte lejligheden til at formulere og gennemføre en tidssvarende politik for massiv indførelse af bredden af vedvarende energi. Hvad der i 1980'erne var selvforsyning med nogle små vindmøller for de engagerede, kan i dag dække samfundets vitale energibehov uden at skade klima og miljø.

Med fem års stagnation er forspringet samtidig sat over styr. Derfor er der et stort efterslæb at rette op på - ikke blot indenfor energiforskningen men også for at få udformet en politik, så der sker en massiv udbygning med vedvarende energi indenfor solenergi, biomasse og vindkraft. Målet hedder på mellemlangt sigt 50% og på længere sigt 100%. Det lyder ambitiøst, men 30 års erfaringer viser, at investeringerne kommer mange fold tilbage og at

de lande, som tøver, bliver hægtet af. Barriererne er ikke længere primært teknologiske; de er politiske.

Lokale, forbrugerejede forsyningselskaber skal sikres eneret til vindmøllegrundene.

Det er tiden at få "normaliseret" vedvarende energi, så ikke mindst de store vindmøller bliver offentlig forsyningsvirksomhed ligesom vandværker og fjernvarme er det. Overalt i Danmark finder vi lokalt kommunale og forbrugerejede fjernvarmeværker og kraftvarmeværker, hvor bestyrelserne gør et stort og uegennyttigt arbejde for at skaffe forbrugerne el og varme til lavest mulige priser, med høj energieffektivitet og lav miljøbelastning. Hvorfor skulle denne selskabsform med forbrugereje ikke også kunne overføres på vindmøller til kollektiv forsyning? Vindmøllestrøm vil blive billigere og vil igen blive accepteret lokalt, dersom man lader nogle steder eksisterende, andre steder nye lokale energiselskaber stå for udbygningen med vindmøller.

Begrundelsen for at sikre lokale, forbrugerejede forsyningselskaber eneret til de knappe vindmøllegrunde er, at overløbsstrøm fra vindmøller i stigende grad vil finde anvendelse til opvarmning. Når man går fra de nuværende 20% vindenergi til 50% vindenergi vil der med få dages mellemrum blive produceret mere vindmøllestrøm end man aktuelt kan forbruge. Dette overløb sælger man i dag til lave priser på det nordiske elmarked, men de lave priser bør naturligvis komme danske varmekonsumenter til gode, så de kan få billigere varme, når det blæser meget, og strømpriserne trykkes i bund af vindmøllerne. Endnu en fordel ved lokal forankring af vindmøllerne er, at man trods mange flere

vindmøller undgår at opstille en masse højspændingsmaster for at transportere overløbsstrømmen til nabolandene. Det er milliardinvesteringer, der kan spares.

Porten for spekulation må lukkes.

Lokal forankring kræver politisk handling. Porten står i dag på vid gab for at spekulere i vindenergi. Der findes eksempler på opkøbere af skrotningsbeviser, som til gengæld for nedtagning af eksisterende vindmøller, vil opstille 100 store vindmøller hver på 2 MW. Denne form for privat business med kollektiv energiforsyning var naturligvis ikke politikernes hensigt med ordningen for udskiftning af mindre vindmøller med større, og gør vindmøllestrøm langt dyrere end dersom ejerskabet var et lokalt forbrugerselskab. Så politisk er det om igen, for den sol og den vind, som er alle til eje, skal naturligvis ikke bruges til milliongevinster for nogle få.

Når man på rent forretningsmæssigt grundlag opstiller store havvindmøller på land, får man ikke den brede accept, som er aldeles nødvendig for at vindenergi kan få stor udbredelse. Protesterne er allerede i gang. I Hanstholm er samlet 1300 underskrifter, og et vindmølleprojekt ved Tilsted i Thy har ført til borgermøder og megen presseomtale. Det sker også andre steder i landet og vil tage til de kommende år. Man afviser ikke vindkraft generelt; man afviser de meget store møller, som planlægges uden nogen form for lokal forankring.

Forretningsmæssigt ejerskab af vindmøller af enkeltpersoner eller nationale selskaber skal ikke være muligt i fremtiden. For at opnå accept af

vindmøllerne i lokalsamfundene, skal heller ikke centrale forsyningselskaber som DONG, e.on og Vattenfall have mulighed for at eje lokale vedvarende forsyningsanlæg. Det vil være lige så irrationelt som at lade spekulationskapital blive bestemmende for fremtidens meget komplicerede energisystem, som bedst kan styres af de lokale netselskaber. De nationale selskaber kan stille deres vindmøller op til havs.

Landsplandirektiver er gift for vedvarende energi

Det er indlysende, at kommunerne tøver med at gennemføre lokalplantillæg, hvor der er lokal modstand imod vindmølleplanerne. Når miljøministeren truer med landsplandirektiver for at gennemtvinge opstillingen af nye møller og dermed skaffer private investorer milliongevinster, vil det være yderligere gift for fremtidens forsyning med forureningsfri energi. Det vil provokere lokalbefolkningen til at bruge, hvad der er af lovlige midler til at lægge sten i vejen for planlægningen.

Hele sektoren bør kulegraves og reformeres, for man kan ikke lappe videre på 20 år gamle ordninger. Sætter man højspændingsmaster op, bliver der betalt et ulempevederlag til jordejeren på 10 til 20.000 kroner, men for vindmøllegrunde betales der millionbeløb. I Hanstholm skal vindmøllegrundene betale for et nyt havneanlæg, og der skal opkøbes skrotningsvindmøller for 10 millioner kroner. Det viser, hvor syg og fordyrende vindmølleøkonomien er blevet. Derfor er lokalt forbrugereje vejen frem. Det vil være i bedste overensstemmelse med danske traditioner. Når vindmøllegrundene udpeges af det offentlige og afregningspriserne bestemmes politisk, er der ikke på nogen måde tale om

markedsøkonomi, selv om de private vindmølleejeres organisationer gerne vil have det til at se sådan ud.

Normalisering af ejerforholdene.

Vejen frem er at gøre store vedvarende energianlæg til offentlig forsyningsvirksomhed ejet af lokale energiselskaber eller kommunale selskaber på en måde, så befolkningen kan se meningen med at stille bredt om til vedvarende energi. For hvorfor skal der kunne spekuleres i netop vedvarende energi, når forsyning med elektricitet, gas, fjernvarme, vand mv. ellers altid har været en samfundsopgave?

I fremtidens vedvarende energisamfund vil man være afhængig af både sol, vind og biomasse. Men de økonomiske vilkår og ejerforhold vedrørende de forskellige vedvarende energiformer kan ikke ordnes med markedsbestemte løsninger. Havvindmøller kræver andre vilkår end gårdbiogas; solvarme på en privatbolig er noget helt andet end et vedvarende landsbyenergianlæg, ligesom solcelletaget på et sportsanlæg har andre økonomiske vilkår end et landbrug, der fremstiller biobrændsler.

Der skal også være plads til private vedvarende energianlæg i den enkelte husholdning, landbrug, industri og erhvervsbygning, som kan være solceller og solvarmeanlæg på den enkelte bygning, husstandsmøller, gårdbiogasanlæg og procesenergi fra industriel kraftvarme. Her skal ejerbruger forholdet være sammenfaldende. Med tilpassede ejermodeller som udgangspunkt kan man begynde på det politiske niveau at opstille rammebetingelser for hver energiteknologi og ejerkategori.

Ny energiminister - nye energipolitiske koste

Vi har hårdt brug for en folkelig debat og bred indsigt i de enorme muligheder og fordele, som en helhjertet satsning på vedvarende energi indebærer. Det vil skabe nye industrier, fremtidssikre jobs, stabile energipriser, et bedre miljø og er den eneste effektive klimaløsning. Et bredt folkeligt engagement vil få politikerne til at tage den langsigtede energiforsyning alvorligt, så det ikke bliver hovsaløsninger til økonomisk fordel for nogle få, hvilket de nuværende politiske forhandlinger tyder på. Med en ny energiminister i stolen skulle det være muligt at tage nye politiske koste i brug.